

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp	13
Prolog. Ślázacy w Opolskiem – uwarunkowania społeczno-polityczne	29
Pierwsze lata po drugiej wojnie światowej	29
Okres stalinowski	34
Liczebność ludności rodzimej w Opolskiem	35
Lata 1949–1950	39
Udział autochtonów w aparacie władzy	42
Ewolucja polityki wobec ludności rodzimej	44
Rozdział I. Problem zagrożenia niemieckim rewizjonizmem	49
1. Uwagi wstępne	49
1.1. Geneza i zakres pojęcia	49
1.2. Kogo oskarżano o rewizjonizm niemiecki?	51
1.3. Działania kwalifikowane jako rewizjonistyczne	54
1.4. Źródła rewizjonizmu	56
1.5. Aparat partyjny wobec rewizjonizmu	61
1.6. Metody działań UB wobec przejawów rewizjonizmu	67
2. Szpiegostwo i współpraca z zachodnim wywiadem	76
3. Nielegalne organizacje niemieckie	86
3.1. Likwidacja organizacji niemieckich	89
3.2. Schwarzer Wolf von Hubertus	96
3.3. SPD	101
4. Sabotaż i dywersja	105
5. Napisy, grafiki i ulotki	111
5.1. Materiały kolportowane z zagranicy	111
5.2. Ulotki i hasła wykonywane na miejscu	114
5.3. Swastyki	120
6. Radiostacje niemieckojęzyczne	127
6.1. Skala słuchalności niemieckich stacji radiowych	129
6.2. Strategia władz wobec popularności radiostacji niemieckich	135

7. Kontakty indywidualne z mieszkańcami NRD i RFN	141
7.1. Korespondencja	141
7.2. Wizyty	161
8. „Szeptana propaganda”	170
8.1. Plotki	172
8.2. Reakcje społeczne na wydarzenia polityczne krajowe i międzynarodowe	175
8.3. Kwestionowanie granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej	192
8.4. Komentarze na temat sytuacji gospodarczej w Polsce	197
8.5. Stosunek do kolektywizacji	209

Rozdział II. Nastroje i deklaracje proniemieckie 221

1. Ewidencja ludności	221
1.1. Narodowy Spis Powszechny	221
1.2. Akcja meldunkowa	230
1.3. Ankietyzacja i wydawanie dowodów osobistych	235
2. Nastroje emigracyjne	259
2.1. Regulacje prawne	261
2.2. Skala wyjazdów	266
2.3. Przyczyny emigracji	270
2.4. Ucieczki za granicę	273
2.5. Zwalczanie nastrojów wyjazdowych	279
2.6. Emigracja a nastroje i postawy społeczne	289
3. Wybory do sejmu (1952 r.) i rad narodowych (1954 r.)	292
3.1. Kampania antyrewizjonistyczna podczas wyborów	294
3.2. Środowisko proniemieckie wobec wyborów	297
3.3. Działania aparatu bezpieczeństwa wobec zagrożenia rewizjonistycznego w trakcie kampanii wyborczych w 1952 i 1954 r.	308
4. Uroczystości i akcje państwowe	312
4.1. Święta i obchody państwowe	312
4.2. Akcje pokojowe	324
4.3. Narodowa Pożyczka Rozwoju Sił Polski	340
5. Pobór do Wojska Polskiego	346
5.1. Odmowy służby wojskowej	346
5.2. Przyczyny awersji do służby w Wojsku Polskim	348
5.3. Strategia władz	350
6. Antagonizmy między ludnością napływową a ludnością rodzimą	356
6.1. Przejawy niechęci	357
6.2. Przyczyny animozji	359
6.3. Zwalczanie antagonizmów	360

Rozdział III. Kampanie polonizacyjne i antyniemieckie 363

1. Zwalczanie niemieckojęzycznych rozmów i śpiewów	363
1.1. Skala popularności języka niemieckiego w województwie opolskim	365

1.2. Stanowisko PZPR	374
1.3. Skutki popularności mowy niemieckiej	381
1.4. Metody eliminowania używania języka niemieckiego	387
2. Zwalczanie niemieckojęzycznych publikacji.	404
2.1. Czytelnictwo niemieckich publikacji na Śląsku	404
2.2. Zwalczanie czytelnictwa publikacji niemieckojęzycznych	418
2.3. Popularyzacja wydawnictw polskojęzycznych	424
2.4. Skuteczność działań polonizacyjnych i antyniemieckich w zakresie czytelnictwa	438
3. Propagandowy obraz Niemiec na łamach „Trybuny Opolskiej”	443
3.1. Rodzaje publikowanych materiałów	446
3.2. Główne tematy	459
4. Krytyka niemieckich rządów na Śląsku	474
5. „Dobra” NRD i „zła” RFN	481
6. Kształtowanie postaw dzieci i młodzieży	496
6.1. Zadania szkoły	499
6.2. Praca z dziećmi i młodzieżą poza szkołą	514
6.3. Efekty działań polonizacyjnych wśród najmłodszego pokolenia autochtonów.	520
7. Kościół katolicki wobec wpływów niemieckich w Opolskiem	522
7.1. Zniesienie tymczasowości administracji kościelnej	524
7.2. Zarzuty rewizjonizmu	529
7.3. Polonizacyjna rola Kościoła	532
7.4. Represje wobec duchownych	537
8. W obszarze kultury i sztuki	543
8.1. Działania kulturalno-oświatowe	544
8.2. Stosunek do poniemieckiej spuścizny materialnej	553

**Epilog. Przełom polityczny w październiku 1956 r. i zapowiedź
zmian w polityce wobec Ślązaków w województwie opolskim**

Sytuacja w województwie opolskim	562
Propozycje zmian polityki wobec proniemiecko nastawionych Ślązaków . . .	565
Usprawnienie akcji łączenia rodzin.	571
Skutki Października w Opolskiem	574
Zakończenie.	579
Spis tabel	585
Bibliografia	587
Indeks osobowy	615
Indeks miejscowy	621
Zusammenfassung	627
Summary	629